

Datum
17 september 2002

Ons kenmerk
1890890/01

Blad

Aantal bijlagen

Aan : de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Via : de Secretaris-generaal

Van : het Hoofd van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

Betreft : Dreigingsanalyse Irak d.d. 17 september 2002

Samenvatting

Naar aanleiding van de internationale ontwikkelingen in relatie tot Irak heeft de AIVD (toen nog BVD geheten) in maart 2002 een dreigingsanalyse gepresenteerd. De ontwikkelingen die sinds die tijd hebben plaats gevonden, maken actualisering van die dreigingsanalyse gewenst. Bijgaand treft u derhalve een actuele dreigingsanalyse aan waarin op basis van de thans beschikbare informatie een inschatting wordt gemaakt van de gevolgen van de ontwikkelingen in relatie tot Irak voor de Nederlandse nationale veiligheid.

De AIVD houdt er rekening mee dat de Verenigde Staten, al dan niet met een mandaat van de Verenigde Naties, zullen besluiten om tussen nu en een half jaar militair in te grijpen in Irak. In grote lijnen is de risico-inschatting van een dergelijke aanval voor de Nederlandse nationale veiligheid gelijk aan die in de risico-analyse van maart 2002. Binnen de Iraakse gemeenschap in Nederland wordt geen grootschalige onrust verwacht.

Hoewel grootschalige onrust binnen de diverse (moslim)gemeenschappen in Nederland in eerste instantie niet wordt verwacht (wellicht met uitzondering van delen van de Marokkaanse gemeenschap), zal een escalatie van het conflict wel tot aanzienlijke veiligheidsrisico's leiden. In geval van een escalatie dient rekening gehouden te worden met reacties van meer radicale elementen in zowel de moslimgemeenschappen als de Joodse gemeenschap en met een radicalisering van de verhoudingen tussen radicale moslims en radicale Joden.

Tot op heden zijn er geen concrete aanwijzingen dat een aanval op Irak zal leiden tot terroristische aanslagen.

Een afschrift van deze notitie is verzonden aan de leden van het CVIN en de TEC.

Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst, 17 september 2002

Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst

Datum
17 september 2002

Ons kenmerk
1890890/01

Blad

1. Reacties Iraakse gemeenschap

De Iraakse gemeenschap in Nederland is zeer divers en bestaat uit ongeveer 40.000 personen, die verspreid over het land wonen. De Irakezen kunnen worden verdeeld naar religie (Sunnieten, Shi'ieten), etniciteit (Arabieren, Koerden), politieke oriëntatie (die weer deels door de eerder genoemde grenzen heen loopt). Het huidige kennisniveau van de AIVD leidt tot de volgende inschatting:

1.1. Zorg voor familie en bekenden

Veel in Nederland verblijvende Irakezen hebben nog familie, vrienden en bekenden in Irak. Het spreekt voor zich dat de zorg om hun veiligheid onder de in Nederland verblijvende Irakezen sterk zal toenemen. Ten tijde van de Golfoorlog leidde dit tot de organisatie van enkele demonstraties om aandacht te vragen voor het lijden van de Irakese bevolking en fondsenwerving om de Iraakse bevolking te helpen met bijvoorbeeld voedsel en medicijnen.

Indien een militaire interventie tot aanzienlijke aantallen burgerslachtoffers leidt, kan deze zorg mogelijk omslaan in onrust en vormen van protest. Naar verwachting zullen dergelijke demonstraties een vreedzaam karakter kennen, hoewel nooit valt uit te sluiten dat individuen of groepen overgaan tot meer militante vormen van protest. Ervaringen in het verleden (Golfoorlog) laten zien dat de aard en omvang van dergelijke reacties in de Iraakse gemeenschap in Nederland meevallen.

1.2. Steunbetuigingen aan Saddam Hussein

Het overgrote deel van deze gemeenschap bestaat uit Irakezen die hun land zijn ontvlucht vanwege de politieke, maatschappelijke of economische situatie. Naar verwachting zullen slechts weinig Irakezen sympathie koesteren voor Saddam Hussein en zich manifest solidair tonen met zijn regime. Pro-Saddam- of anti-VS-demonstraties door Irakezen zijn dan ook niet te verwachten, tenzij de val van Saddam op zich laat wachten en de militaire acties leiden tot grote aantallen burgerslachtoffers. In dat geval zijn mogelijk wel anti-VS-demonstraties te verwachten.

1.3. Beïnvloeding vanuit Irak

Tijdens de laatste Golfoorlog trachtte Saddam Hussein in te spelen op sentimenten bij Irakezen en moslims in de rest van de wereld. De Iraakse inlichtingen- en veiligheidsdienst *Mukhabarat* beschikt over een uitgebreid netwerk van agenten en contacten in West-Europa, ook in Nederland. Het valt niet uit te sluiten dat de *Mukhabarat* via dit netwerk zal trachten de stemming binnen de Iraakse gemeenschap in Nederland te beïnvloeden.

1.4. Onzekerheid over de toekomst

De uitkomst van een interventie in Irak is moeilijk te voorspellen. Voor Irakezen in zowel Irak als Nederland betekent dit grote onzekerheid over de toekomst. Dit kan

Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst

Datum
17 september 2002

Ops kenmerk
1890890/01

Blad

mogelijk onrust veroorzaken. Met name kan daarbij worden gedacht aan leden van minderheidsgroepen (zoals de Koerden) wier verwachtingen wellicht geen werkelijkheid worden of aan onrust als gevolg van een eventuele strijd om de macht in Irak.

2.

3. Toevloed Iraakse asielzoekers

Op het moment dat het bewind van Saddam Hussein ten val komt, zal mogelijk een aantal personen die nu deel uitmaken van het Ba'ath-regime naar het buitenland vluchten. Het is niet uitgesloten dat een aantal van hen naar Nederland zal uitwijken.

Een eventuele komst naar Nederland van personen die deel uitmaken van het huidige Iraakse regime, dat op grote schaal mensenrechten schendt, kan de internationale reputatie van Nederland in het geding brengen. Ook kunnen genoemde personen onrust veroorzaken binnen de Iraakse gemeenschap in Nederland.

4. Iraakse verwervingsactiviteiten

Om te voorkomen dat het Nederlandse bedrijfsleven en kennisinstututen ongewild betrokken raken bij leveranties aan het Iraakse programma van massavernietigingswapens, heeft de AIVD sedert de Golfoorlog van 1991, als integraal onderdeel van het Nederlandse non-proliferatiebeleid, een actief bewustmakingsprogramma gevoerd richting de relevante bedrijven en instituten.

Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst

Datum

17 september 2002

Ons kenmerk

1890890/01

Blad

Vanaf de zomer van 2001, het moment dat de signalen toenamen dat Irak haar pogingen intensiverde om strategische en *dual-use* goederen te verwerven in Europa, heeft de AIVD haar onderzoek naar Iraakse verwervingspogingen geïntensiveerd. Ondanks het feit dat Nederland voor Irak een minst begunstigd handelsland bleek te zijn, bestaan er wel degelijk contacten tussen Iraakse en Nederlandse bedrijven. Naast een actief bewustmakings-programma richting bedrijven en instellingen, adviseert de AIVD op basis van haar bijzondere informatiepositie het ministerie van Economische Zaken bij het verlenen van aanvragen voor exportvergunningen voor risicolanden.

**Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst**

Datum
17 september 2002

Ons kenmerk
1890890/01

Blad

Israelische en Palestijnse gemeenschappen

In het scenario dat de Verenigde Staten een grootschalige aanval uitvoeren, gericht op de val van het regime van Saddam Hussein, is de kans dat Irak een aanval door de Verenigde Staten zal beantwoorden door een (raket-)aanval op Israel aanzienlijk. Daarbij kan niet worden uitgesloten dat Irak gebruik zal maken van nucleaire, biologische of chemische wapens. Israel zal een aanval door Irak vrijwel zeker vergelden. De Arabische bondgenoten van de Verenigde Staten zullen zich in dat geval in een buitengewoon moeilijke positie gebracht zien. Het zwartste scenario is een spiraal van geweld, die zich verder uitbreidt naar andere landen in het Midden-Oosten.

**Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst**

Datum
17 september 2002

Ops kenmerk
1890890/01

Blad

Autochtone gemeenschap

Uit opiniepeilingen blijkt dat een meerderheid van de Nederlandse bevolking tegen een aanval op Irak is. Het is denkbaar dat aan eventuele anti-VS-demonstraties ook autochtone Nederlanders meedoen. Naar verwachting zullen organisaties als het Interkerkelijk Vredesberaad (IKV) en Pax Christi, die zich reeds tegen een aanval op Irak hebben uitgesproken, daarbij actief participeren.

7. Dreiging van terroristische aanslagen

Conflicten in de Golfregio hebben in het verleden niet geleid tot de dreiging van terroristische aanslagen. De huidige situatie is echter niet helemaal te vergelijken met bijvoorbeeld de Golfoorlog (1991), waarbij het de internationale coalitie ging om het bevrijden van Kuwait en de positie van Saddam Hussein nimmer echt in gevaar is geweest. Een militaire interventie in Irak is dit keer expliciet gericht tegen het regime van Saddam Hussein en gerelateerd aan de strijd tegen het terrorisme. Niettemin zijn er tot op heden geen overtuigende aanwijzingen gevonden die zouden wijzen in de richting van ondersteuning van het Al Qa'ida-netwerk door het Iraakse bewind.

In relatie tot diverse terroristische aanslagen die in de afgelopen jaren zijn gepleegd en waarvan onbekend is door wie ze zijn gepleegd, wordt Irak genoemd als één van de mogelijke opdrachtgevers. Daarbij wordt veelal opgemerkt dat de Golfoorlog in de ogen van Saddam Hussein nooit is afgelopen. Saddam zou hierin zijn motivatie vinden om de VS telkens nieuwe slagen toe te brengen. Ook wordt er vaak op gewezen dat Saddam Hussein tot alles in staat moet worden geacht indien hij in het nauw gedreven zou worden.

Er gaan in de media geruchten dat handlangers van het Iraakse regime in westerse landen vergedingsaanvallen zullen plegen indien Irak wordt aangevallen.

**Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst**

Datum
17 september 2002

Ons kenmerk
1890890/01

Blad

Volgens een recent interview met een overgelopen officier van de Iraakse inlichtingendienst Mukhabarat zou Irak over een speciale (militaire) brigade beschikken met de naam *Al Qare'e* (de aanvallers), waarvan de leden speciaal zijn getraind om in westerse landen aanslagen te plegen.

Ten slotte zal een aanval van de Verenigde Staten voor radicale moslims zoals strijders van het Al Qa'ida-netwerk een bevestiging zijn van de in hun ogen ongewenste inmenging van de Verenigde Staten in de Golfregio. In het verleden heeft Osama Bin Laden fel geageerd tegen de aanwezigheid van de Verenigde Staten in met name Saudi-Arabië en de steun van de VS aan Israël. Het kan niet worden uitgesloten dat een gewapend conflict tussen de Verenigde Staten en Irak voor leden van het Al Qa'ida-netwerk aanleiding geeft om opnieuw aanslagen te plegen. Tot op heden zijn hiervoor geen concrete aanwijzingen.

Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst, 17 september 2002

**Algemene Inlichtingen-
en Veiligheidsdienst**